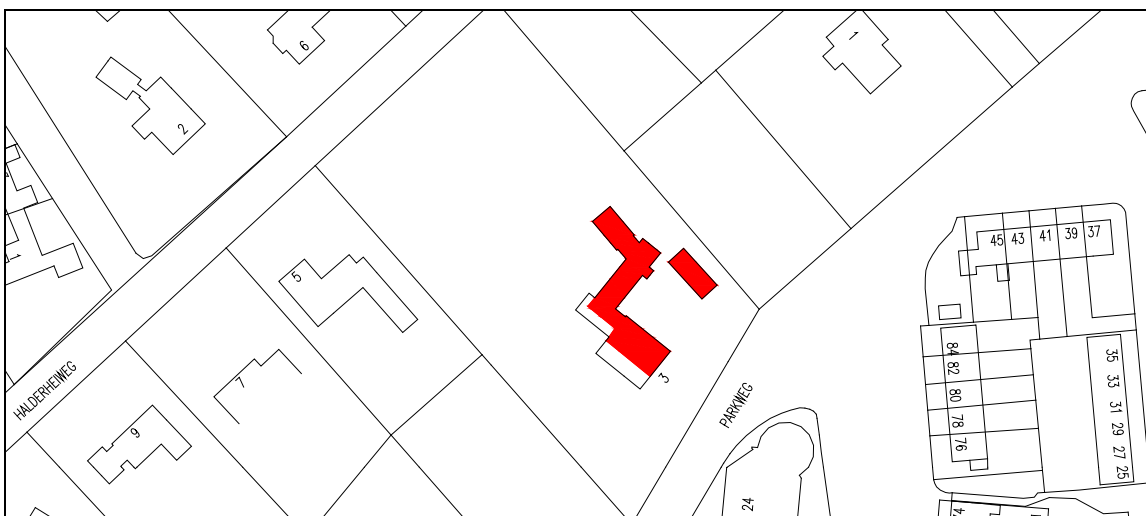

Gemeente	: Boxtel	Objectnr.	: BOX-210
Plaats + postcode	: Boxtel 5282 SM		
Straat + nummer	: Parkweg 3		
Naam	:	Datum invent.:	07-11-05
Kad. aanduiding	:		
Eigenaar	:	Staat van onderhoud:	goed
Aard object	: gebouw met erf		
Huidige functie	: woonhuis		
Oorspr. functie	: architectenwoning met bureau	Kwalificatie	: cat. 1
Opdrachtgever	: Jan Strik		
Architect	: Jan Strik		
Aannemer	:		
Bouwjaar	: 1954		
Bouwtype	: tweelaags landhuis met lessenaarsdak en bijgebouwen		
Bouwstijl	: Poëtisch Functionalisme (<i>shake hands</i>)		

Bouwgeschiedenis/historie: Het object is vrijstaand gelegen aan de noordwestzijde van de Parkweg, ten noordwesten van de dorpskern van Boxtel. Hier maakt het bouwwerk deel uit van een ruime kavel met erf en siertuin. De diverse bouwdelen liggen rondom een voorplein dat via een kort pad toegankelijk is vanaf de straat.

De woning is gebouwd in 1954, naar een ontwerp van de eertijds in Mill gevestigde architect Jan Strik (1912-1992). Hij bouwde het huis voor zichzelf en zijn gezin en zette het op als een architectenwoning met een afzonderlijke kantoorvleugel. In 1959 breidde hij het kantoor uit. Tot circa 1975 bleef het complex op een oorspronkelijke manier in gebruik, waarna het is aangekocht door de Paters Assumptionisten (kasteel Stapelen). Tot voor kort was er een gemeenschap van deze paters gevestigd. In de zomer 2005 is het huis verlaten.

Architect Strik voerde zijn woning uit als een modern landhuis dat zich op een harmonieuze wijze voegt naar de door bospercelen bepaalde omgeving. Opmerkelijk is de opzet met een ruim voorplein. Dit plein wordt aan de achterzijde omzoomd door de woning, links bevindt zich het via een eigen ingang toegankelijke kantoor en rechts een vrijstaande garage. Het op bezoekers gerichte representatieve voorkomen van het plein vormt een fraai contrast ten opzichte van de achterzijde van het complex alwaar de woning en de hierop aansluitende achtervleugel met veranda de omkadering vormen van een geaccidenteerde achtertuin met een intiem karakter. Doordat de woonkamer slechts aan de tuinzijde een venster heeft, zijn het besloten karakter ten opzichte van de buitenwereld en de 'rustgevendende samenhang' tussen het wonen en de tuin gewaarborgd. Een in breuksteen opgetrokken rookkanaal (met buitenhaard) langs de veranda versterkt de relatie tussen het landhuis en de bosachtige tuin.

Het modernistische en transparante hoofdtrappenhuis vormt de verbinding tussen de woning en de met keukens ingevulde achtervleugel. De op het Functionalisme geënte vormgeving van het trappenhuis en van de diverse lessenaarsdaken is door Strik gecombineerd met traditionalistisch-poëtische elementen zoals de in gebakken handvormsteen gemetselde, witgeschilderde gevels en het van een gebogen bovenzijde voorziene uitgebouwde toegangsportaal. Ook het siermetselwerk (*ajour*) dat de kleine wc-raampjes aan het zicht onttrekt geeft het moderne landhuis een 'verzachtend' karakter, aansluitende bij ideeën die in de Nederlandse bouwkunst in de jaren vijftig de toon aangaven. In dit opzicht kan Strik worden getypeerd als een architect die behoort tot de stroming waarin enerzijds werd uitgegaan van de voordelen van de moderne bouwkunst maar anderzijds ook kon worden aangesloten bij traditionele aspecten. Dit blijkt ook uit andere ontwerpen van zijn hand, zoals de verschillende kerken die hij in Brabant bouwde. De (inmiddels verdwenen) kerken van Maria Regina in Boxtel (1958-1960) en de Goede Herder in Tilburg (1961-1962) maar ook het nog immer bestaande Sint Annaziekenhuis met bijbehorende kapel in Oss (1958-1962) zette hij juist op vanuit een meer modernistisch ontwerp. Striks ontwerpen zijn goede voorbeelden

van de zogeheten *shake hands*-architectuur die in de eerste decennia na de oorlog een grote rol speelde

Inwendig wordt het complex gekenmerkt door een eenvoudige maar gedegen interieurafwerking met onder meer getoogde doorgangen en een met natuursteen betegelde halvloer. In de woonkamer bevindt zich een kalkstenen schoorsteenmantel met vier reliëfs die de leeftijdsfasen verbeelden (doop, spelende jeugd, gezin, ouderdom). Ze zijn gemaakt door de Bosschenaar Frans van der Burgt (1915) die behalve als beeldhouwer verder bekend is als medailleur. Van der Burgt heeft verschillende werken in Brabant op zijn naam staan. Hij maakte onder meer beeldhouwwerk voor de door Jan Strik ontworpen St.-Laurentiuskerk in Vierlingsbeek uit 1952-1953. De heldere indelingsstructuur van het woonhuis blijkt uit de duidelijke scheiding tussen de woon- en eetkamers die voorin zijn gelegen en de garderobe met sanitaire ruimtes, keuken en bijkeuken die in de achtervleugel zijn gesitueerd. Het van meet af aan via een kort tussenlid met de architectenwoning verbonden kantoorgedeelte bevatte bij de aansluiting op de woonkamer een privé-kantoor van de architect.

In 1959 is de met tekenkamers enz. ingevulde kantoorvleugel aan de achterkant uitgelegd (aan de buitenzijde bevindt zich hier een door zoon Vincent Strik gelegde steen die verwijst naar het zilveren jubileum van het bureau, 1941-1966). Een andere wijziging betreft het scheppen van een afzonderlijke kamer in de oksel van keuken en bijkeuken. Oorspronkelijk liep het tuinterras er door in de bouwmassa. Gelijktijdig zullen de huidige schuifpuien van de woonkamer en de ouderlijke slaapkamer zijn geplaatst. Andere wijzigingen betreffen onder meer de keukenvulling die 'in de tijd van de paters' is vernieuwd.

Beschrijving: Het complex heeft een samengestelde plattegrond, met de nadruk op een U-vormige opzet en rechthoekige bouwdelen met flauw hellende lessenaarsdaken die deels opklimmen naar het zuiden.

Links van het voorplein bevindt zich de kantoorvleugel die door het niveauverschil van het terrein aan de voorzijde éénlaags en aan de achterzijde tweelaags is. De aan de kopzijde van het plein gelegen woning is tweelaags en de rechts gelegen garage is éénlaags. Laatstgenoemd bouwdeel is licht diagonaal geplaatst, alsook de achter op de woning aansluitende keukenvleugel. De achtervleugel heeft twee bouwlagen. Voornoemde daken hebben een brede houten overstek die wordt gedragen door de doorgestoken sporen. De bitumendekking is niet oorspronkelijk. Op de overstek van het woongedeelte sluit een in ossenbloedrood geschilderde boeijlister aan. De diverse gevels van het complex zijn gemetseld in gebakken handvormsteen in wild verband met grove voegen. De diverse gevelopeningen bevatten houten kozijnen. De draaiende onderdelen (klap-, val- en draairamen) zijn in staal uitgevoerd. Ook de vaste ramen van het trappenhuis bestaan uit staal, in houten kozijnen gevat. Tenzij anders genoemd zijn de ramen enkelruits, zonder roedeverdeling. De deuren zijn in hout uitgevoerd. Het merendeel van de gevelopeningen wordt ontlast door een witgeschilderde betonlatei. Kleinere gevelopeningen hebben een rollaag.

Het woonhuis heeft een asymmetrische voorgevel (oostzijde) die op de begane grond grotendeels blind is. Uiterst links bevindt zich een klein venster met één raam. Rechts van de middenas een uitgebouwd portaal met hoofdingang. Dit is bereikbaar via een bakstenen bordes met een ijzeren schraaprooster. De ingang bevat een blankhouten deur met een 6-ruits deurraam met een ijzeren siermotief. Zowel de enkelruits neven- en bovenlichten van de ingangspui alsook voornoemd deurraam zijn gevuld met blank structuurglas. Het portaal is overkapt met een licht gebogen bovenzijde. Rechts van het portaal bevindt zich nog een klein venster met één raampje. Op de verdieping een ononderbroken vensterreeks, vanaf de linker gevelhoek tot het geveldeel uiterst rechts. Deze reeks bevat vijfmaal een asymmetrisch venster met rechts een fors en vast raam en links een smal draairaam met een klappaampje als bovenlicht. De vensters zijn opgenomen in betonkaders. Rechts van de reeks – in de lengteas van voornoemd portaal – bevinden zich twee kleine vensters met één raampje. Ze worden aan het zicht onttrokken door siermetselwerk in witgeschilderde baksteen. Uiterst rechts een venster in liggend formaat, met een dubbel raam en een uit gele tegels bestaande lekdorpel.

Aan de rechterzijde heeft de woning op de begane grond een venster met een identieke lekdorpel. Dit venster bevat links een fors en vast raam en rechts een smal draairaam. Een betonnen stijl scheidt de ramen van elkaar. Op de verdieping is de gevel blind. Aan de linkerzijde van de woning een (waarschijnlijk pas later zwart geschilderd) uitgebouwd rookkanaal. Op de begane grond sluit een niet-oorspronkelijk (buiten de bescherming vallend) bouwdeel aan, dat omhoeft langs de achtergevel.

De achtergevel bevat op de begane grond een breed woonkamervenster dat is doorgestoken tot aan het vloerniveau. Alhier een (waarschijnlijk niet-oorspronkelijke) blankhouten schuifdeur. Rechts hiervan twee forse ramen. Verder bevat het venster drie bovenlichten. Op de verdieping vijf kleine gangvensters met één raampje en een gele tegel-lekdorpel. De raampjes vallen diep terug binnen de vensteropeningen.

De links op de achtergevel aansluitende keukenvleugel is via een transparant trappenhuis verbonden met de hoofdmassa. Het trappenhuis is minder hoog doorgestoken en heeft een vensterpui met op de begane grond een ingang met een blankhouten deur met een enkelruits deurraam. Links hiervan een 4-ruits raam (verticaalroeden) met een uit houtdelen bestaande plint. Hierboven twee boven elkaar gelegen ramen met links daarvan telkens een 4-ruits raam. De ten opzichte van het trappenhuis licht naar voren springende keukenvleugel bevat in het rechter geveldeel op beide verdiepingen twee kleine vensters met één raampje en een gele tegel-lekdorpel. Links hiervan sluit een tuinterras met een sierklinkerpatroon aan op de woning.

Het terras maakt deel uit van een (blijkens de bouwtekeningen al vanaf het begin aanwezige) veranda met stijlen in staal en een uit houtdelen bestaande overhuiving. Op de begane grond is de veranda vanuit de woning toegankelijk via een niet-oorspronkelijke (buiten de bescherming vallende) pui. Op de verdieping vormt voornoemde overhuiving achteraan een balkon met hekwerk. Het balkon is vanuit de woning bereikbaar via een pui met een (waarschijnlijk niet-oorspronkelijke) blankhouten schuifdeur. Links hiervan een fors raam. Verder twee bovenlichten waarvan het linker exemplaar deels bestaat uit een klampaampje. Een hoog doorgestoken rookkanaal in breuksteen en met een buitenhaard sluit aan op de achtergevel (noordzijde) van de keukenvleugel. Dit rookkanaal vormt tezamen met enkele siergevels in (ongeschilderde) gebakken handvormsteen de omkadering van terras en veranda. Deze gevels zijn deels voortgezet in de tuin.

Aan de achterzijde is de keukenvleugel op de begane grond voorzien van twee kleine vensters in liggend formaat, met een gele tegel-lekdorpel en één raampje. Voornoemd rookkanaal risaleert ten opzichte van de gevel.

De aan de rechterzijde van het complex gelegen gevel van de keukenvleugel (noordoostzijde) bevat uiterst links een klein wc-venster met siermetselwerk als voornoemd. Rechts daarvan een keukenvenster met twee ramen, waarvan het linker exemplaar is voorzien van een bovenlicht. Alhier een gele tegel-lekdorpel. Rechts van het venster een ingang met een blankhouten keukendeur met enkelruits deurraam. De ingang is toegankelijk via een langs de gevel doorlopend klinkerbordes en is voorzien van een betonnen luifel. Op de verdieping bevat de gevel links drie kleine vensters met een gele tegel-lekdorpel en één raampje.

Het tussen de keukenvleugel en de hoofdmassa gelegen trappenhuis heeft een vensterpui als aan de binnentuinzijde, maar ditmaal zonder een ingang. Ook nu wijkt het trappenhuis terug ten opzichte van de belendende bouwdelen. Hierdoor ontstond ter hoogte van de hoofdmassa ruimte voor een op de verdieping geplaatst venster met één raam.

De aan het voorplein gelegen voorgevel van de kantoorvleugel (noordoostzijde) bestaat in hoofdzaak uit een houten pui. Ter hoogte van het souterrain bevinden zich hier vier kleine vensters in liggend formaat met één raam. Deze vensters zijn opgenomen in een uit verticale houtdelen bestaand gevelveld dat langs de daklijst wordt beëindigd door een ononderbroken vensterreeks met negen vaste en draairamen. Uiterst rechts een gemetseld gevelveld als elders. Hier bevindt zich linksboven een wc-venster met siermetselwerk als voornoemd. Rechts de afzonderlijke kantooringang, bereikbaar via een bakstenen bordes met trap. De treden zijn voorzien van

betonnen dekplaten. Een borstwering in witgeschilderde gebakken handvormsteen en met een betonnen deklíjst schijmt de trap af. De ingang bevat een blankhouten deur met een 3-ruits deorraam met twee in het midden liggende horizontaalroeden. Het tussen kantoor en woning gelegen verbindingslid wijkt licht terug en is voorzien van een venster met een 5-ruits raam.

Aan de linkerzijde (oostkant) van de kantoorvleugel bevindt zich rechts een tot aan de dakhelling doorgestoken verticaalvenster met drie boven elkaar geplaatste ramen. Links hiervan is de bouwnaad zichtbaar, die wijst op de latere uitleg van de kantoorvleugel. De achtergevel maakt geheel deel uit van deze (buiten de bescherming vallende) uitbreiding. Op de rechterzijde (westkant) van de vleugel sluit een eveneens niet-oorspronkelijk (buiten de bescherming vallend) bouwdeel aan, doorgestoken langs bovengenoemd verbindingslid en het woonhuis. Verder bevat de vleugel hier een kalkstenen gevelsteen met tekst: 4 maart 1941/ 4 maart 1966/ VINCENT STRIK.

Het uit een vrijstaande garage bestaande bouwdeel is aan de voorkant (zuidwestzijde) grotendeels blind. Links een brede dubbele ingang met telkens twee houten draaideuren met smeedijzeren gehengen. Aan de rechterzijde is de garage eveneens voorzien van een ingang, ditmaal enkelvoudig en met vergelijkbare deuren. Op de achtergevel sluiten niet-oorspronkelijke (buiten de bescherming vallende) bouwdeelen aan.

De toegang tot de woning wordt vanaf de straat gezien gemarkeerd door twee witgeschilderde bakstenen posten met een betonnen dekplaat. De posten sluiten aan op een muurtje, eveneens in baksteen en witgeschilderd. Voorbij het korte pad dat op deze posten aansluit, bevinden zich aan de voorzijde van het voorplein lage muurtjes die zijn opgetrokken in breuksteen en zijn voorzien van betonnen dekplaten. Bij de toegang tot het plein hoeken de muurtjes om en bevatten ze een betonnen sierbol. Een uit de bouwperiode daterende ijzeren lantaarn markeert de toegang. In de achtertuin bevinden zich langs de achtergevel lage bakstenen tuinmuurtjes (ongeschilderd) alsmede een blokvormig bakstenen element met siermetselwerk.

Het interieur van de woning is in hoofdzaak gaaf bewaard gebleven. Beschermenswaardig zijn de indelingsstructuur en de hieronder te noemen uit de bouwperiode daterende interieurelementen. Karakteristiek is vooral het heldere onderscheid tussen de voorin gelegen woonruimtes en de achterin gelegen keukenruimtes. Op de in het uitgebouwde toegangsportaal gelegen vestibule sluit een ruime hal aan die via het hoofdtrappenhuis is verbonden met een in de achtervleugel gelegen gang. Aan weerskanten van de hal bevinden zich de ruime woonkamer (links) en een eetkamer (rechts). Op de verdieping is in het voorste woongedeelte een reeks slaapkamers gelegen (deels later samengevoegd), bereikbaar via een langs de achtergevel gelegen gang. Een ruime overloop scheidt deze kamers van een uiterst rechts gelegen kamer. In de achtervleugel bevinden zich diverse kelderruimtes. Op de begane grond sluit op het trappenhuis een garderobe met een sanitaire ruimte aan. Hierachter bevinden zich de keuken en de bijkeuken alsmede een (niet-oorspronkelijke) kamer. Op de verdieping bevat de achtervleugel een badkamer en een ouderslaapkamer.

De sobere interieurafwerking wordt onder meer gekenmerkt door vlakgestucte plafonds, deels met een smalle kooflijst. Diverse witgeschilderde wanden in schoonmetselwerk (vergelijkbaar met de buitengevels). Vensterbanken bestaan uit grijze tegels. Doorgangen zijn voorzien van vlakhouten deuren, deels met een rond raampje (oculus). Woon- en eetkamer bevatten doorgangen met een geprofileerde deurlijst en een paneeldeur. In deze kamers bevindt zich een houten parketvloer. De woonkamer bevat bovendien een schouwpartij met een kalkstenen schoorsteenmantel met vier figuratieve reliëfs: doop, jeugd, gezin, ouderdom. Alhier bovendien een ijzeren haardscherm en een uit uit Solnhofener tegels bestaande haardvloer. In de vestibule een zwarte tegelvloer ter omkadering van de deurmat. In de hal en het trappenhuis een uit leisteentegels bestaande vloer. Een dubbele tochtdeur met enkelruits deurramen scheidt de hal van de vestibule en is opgenomen binnen een toog. Ook de overige doorgangen in de hal zijn voorzien van een toog. Het trappenhuis bevat een stalen bordestrap met houten treden en stalen hekwerken waarvan de leuning is

bekleed met mipolam. Een sierbol in messing markeert de trapaanzet. Naar de kelderruimtes toe is de trap in beton uitgevoerd.

Het interieur van het kantoorgedeelte wordt gekenmerkt door diverse afzonderlijke ruimtes: voormalige werkkamers. Alhier een stalen trap als genoemd. In het verbindingslid tussen kantoor en woning bevindt zich een geïntegreerde plantenbak.

De toegang tot de woning wordt vanaf de straat gezien gemarkeerd door twee witgeschilderde bakstenen posten met een betonnen dekplaat. De posten sluiten aan op een muurtje, eveneens in baksteen en witgeschilderd. Voorbij het korte pad dat op deze posten aansluit, bevinden zich aan de voorzijde van het voorplein lage muurtjes die zijn opgetrokken in breuksteen en zijn voorzien van betonnen dekplaten. Bij de toegang tot het plein hoeken de muurtjes om en bevatten ze een betonnen sierbol. Een uit de bouwperiode daterende ijzeren lantaarn markeert de toegang. In de achtertuin bevinden zich langs de achtergevel lage bakstenen tuinmuurtjes (ongeschilderd) alsmede een blokvormig bakstenen element met siermetselwerk.

Motivering: Voormalige architectenwoning met kantoorvleugel en vrijstaande garage, in 1954 naar een poëtisch-functionalistisch ontwerp gebouwd voor en door de in Brabant vooraanstaande architect Jan Strik.

Het rondom een voorplein opgezette complex heeft **architectuurhistorische waarde** als voorbeeld vanwege het bouwtype en de bouwstijl.

Als architectenwoning heeft het object **zeldzaamheidswaarde** in de gemeente Boxtel. Het bouwwerk heeft esthetische kwaliteiten als een goed voorbeeld van de bouwkundige ontwikkelingen in de jaren vijftig en geeft een heldere indruk van het oeuvre van genoemde architect die diverse (deels al weer gesloopte) ontwerpen in en buiten Boxtel op zijn naam heeft staan.

Er is **situeringswaarde** als onderdeel van een ensemble dat behalve uit de tot het complex behorende bouwdelen bestaat uit een voorplein met oorspronkelijke muurtjes en lantaarn en een achtertuin met enkele siermetselwerkelementen. De verschillende onderdelen voegen zich op een harmonieuze manier naar de door bospercelen gekenmerkte omgeving waar het complex deel uitmaakt van een uit vrijstaande woningen met tuinen bestaand villawijkje.

Het object vormt een **kenmerkend onderdeel** van deze wijk.

Het complex heeft **cultuurhistorische waarde** doordat het op een goed herkenbare manier de contemporaine ideeën omtrent de opzet van een dergelijke woning weerspiegelt. Ook blijken de vernieuwende ideeën over landhuisbouw zoals die zich in de vijftiger jaren voordeden. Het cultuurhistorisch belang komt bovendien tot uiting in de betekenis die het pand jarenlang heeft gehad als een vestiging van de Paters Assumptionisten die 'in het Boxtelse' een belangrijke rol hebben gespeeld.

Van **kunsthistorische waarde** zijn de vier reliëfs tegen de schoorsteenmantel (woonkamer) als een goed voorbeeld van het oeuvre van de vooraanstaande Brabantse beeldhouwer Frans van der Burgt. Net als het pand hebben ze een hoogwaardige kwaliteit en zijn ze kenmerkend voor de ontwikkelingen in de jaren vijftig.

Bronnen en literatuur:

- Bouwtekeningen en Bouwvergunningen in Gemeentearchief Boxtel
- Coenen, J., *Baanderheren, boeren & burgers. Een overzicht van de geschiedenis van - Boxtel, Liempde en Gemonde*, Boxtel 2004, p. 384
- Henselmans, J., *Landhuizen en bungalows*, Amsterdam z.j.
- Ibid., *De architectuur van het moderne landhuis*, Amsterdam z.j.
- Ibid., *Villa's en Buitenhuizen*, Amsterdam z.j.
- Mondelinge informatie van architect ir. Paul Strik (zoon van Jan Strik)

Opmerkingen: Voornoemde gevelsteen uit 1966 (Vincent Strik) maakt weliswaar deel uit van de latere uitleg van de kantoorvleugel, maar heeft beschermenswaardige betekenis.

